

1866-09-24

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Carlsberg, bryggeriteknologi,
opdragelse

DOKUMENTINDHOLD

J. C. Jacobsen skriver om bryggeriteknik og Carls opvækst og opdragelse. Han er hård i sin bedømmelse af Carl, og opfordrer ham til at give en skriftlig fremstilling af noget, han har oplevet på rejsen. Brevets afslutning mangler.

TRANSSKRIFTION

Mandag Aften d 24 Septbr

Kjære Carl!

Først maa jeg besvare det Spørgsmaal, hvormed Du begynder dit sidste Brev, om Kobberets Tykkelse i Kjedlen, hvilket Du rigtignok som élève de l'ècole polyte.. selv maa kunne besvare.- Det er for at modstaae Dampens Tryk, der i Damp Kjedlen er 3-4 Atmosphærer og som i Enveloppen om Bryggerkjedlen kan stige til næsten samme Høide, naar Damphanen aabnes heelt (hvilket vel ikke behøves og derfor ikke heller forsætlig anvendes, men som let kan skee ved Uagtsomhed). Du veed at Kobber er seigere end Jern, men mere blødt og derfor vel er stærkere end dette til at modstaae Tryk indvendig fra, men svagere til at modstaae - i rund Form - et Tryk udvendig fra.- Boucherots Kobberkjedel er i Dampkammeret 10 à 12 m/m tyk, men den er halv kugelformet, altsaa af større Modstandsevne end min, der er cylindrisk, med 12' lange Sider, derfor har jeg gjort min 14 eller 15 m/m, hvortil jeg endvidere blev ledet ved

en bedrøvelig Erfaring for ikke længe siden i et Damp-Raffinaderie, hvor en noget mindre tyk Kobberkjedel var bleven trykket ind af Dampens Tryk.- Jeg frygtede for at denne store Tykkelse skulde forsinke Opvarmningen, men det er aldeles ikke at mærke og jeg har saaledes al Grund til at være tilfreds dermed. Hvad Bourgeois har sagt om Schülzenberger bekræfter hvad jeg troede at mærke hos ham, strax da jeg kom første Gang.- Siden talte han derimod meget uforbeholdent i det Hele og overordentlig forekommende, men da han ikke senere tilbød at vise mig de Apparater eller Experimenter, som han ved mit første Besøg gjorde til en Hemmelighed, vilde jeg ikke være paatrængende.- Du kan imidlertid godt besøge ham og bede ham om at see Bryggeriet, før Du har søgt Plads i et andet Bryggerie, men naar dette er skeet, lader man dig næppe see Noget i andre Bryggerier

paa samme Sted af Frygt for at Du skal meddele det til Deres Concurrenter. Saalænge Du ikke er mere fortrolig med Bryggeriet, vil et sligt Besøg maaskee ikke være Dig til synderlig Nytte

og det er maaske derfor bedst at Du lader det være og kun gaaer til dem, Du helst vil være hos.- Glem dog ikke at spørge Bourgeois, om der er andre Bryggere i Strasbourg and Hatt til hvem han i fornødent Fald kunde anbefale Dig. Jeg har ikke tænkt mig Muligheden af, at Du ikke skulde faae Adgang til et større Bryggerie i Strasbourg.- I en lille Landsby vilde det være meget kjedeligt og i Marseille er der jo endnu Cholera, hvor vi for Tiden vilde være meget urolige for Dig. I saa Fald, maatte Du vistnok helst gaae til München til G Sedlmayr allerførst, thi hans Anbefaling vil sikkert skaffe Dig Adgang, og eventuelt Ansættelse, overalt i Tydskland og vel endog i Frankrig.- Det var aldeles ikke min Hensigt at anke over, at Du i de foregaaende Breve talte saa meget om Architectur, thi dine Bemærkninger vidner om et opmærksomt Øie og en udviklet Sands som glædede mig, men den udelukkende Dvælen ved denne Gjenstand lod os kun see Dig og din Færden i denne ene Retning og dette var et Savn for os som i Tankerne følge Dig paa alle dine Veie.

Jeg vilde ogsaa gjerne have seet - som en Prøve paa din Stil - en livlig Fremstilling af en eller anden Episode af din Reise, hvorved din Phantasie kunde faae Leilighed til at vise sig selvvirksom.- Jeg troer at dette er en Retning, hvori Du trænger til Udvikling ved Øvelse og hvor gives der en bedre Anledning end denne? I Forbindelse hermed stod min anden Bemærkning om at søge Mennesker.- Du har ganske Ret i, at der for at slutte sig nøie og inderligt til et Menneske kræves en længere Omgang, foruden meget andet; det er en selvfølge; men jeg har, naar jeg talte om Reisen, kun tænkt paa de flygtige Bekjendtskaber eller Berøringer, hvis Betydning jeg ikke troer at Du rigtig fatter.- Prøv engang om følgende Tankegang er rigtig.- Menneskene som saadanne, ere idetmindste ligesaa interessante Objecter for Betragtninger som Naturen og Kunsten; de bør derfor, allerede som blotte Objecter, ikke forsømmes. Men de ere tillige Subjecter og faa derved en forhøiet Interesse og Betydning, thi de besidde næsten Alle Noget, som vi selv savne, eller rettere, kun besidde som en Spire, der ved dem kan befrugtes og vækkes til Liv.

Ligesom Teknikeren overalt er og bør være opmærksom paa ethvert Fortrin, enhver Nuance i Apparat og Methode, som forekommer ham anbefalelsesværdig, og ikke forsmaaer selv de mindste Bidrag fra iøvrigt ubetydelige Etablissements, saaledes bør Mennesket, i sit eget Væsens Interesse og Tjeneste, overalt være opmærksom og tilegne sig, hvad han trænger til og kan have Gavn af, af dét han finder hos Andre.- Herom ville Alle vistnok være enige; men nu Begrænsningen? Hvad trænger jeg til? Hvad kan jeg have Gavn af ? bør jeg beflitte mig paa Noget, hvortil jeg øiensynligt ikke har Anlæg og endnu mindre Tilbøielighed? Jeg kan dog ikke omskabe mig til Noget Andet end det jeg er og det vil jeg ikke heller, selv om jeg kunde. osv

Saaledes omtrent vil et ungt Menneske spørge eller svare mig; ikke sandt? Men tillod saa mig at spørge: Er det saa afgjort, at Du ikke har Anlæg til dette eller hiint?

Er det Naturanlæg eller Opdragelse og Exempel der har vakt og udviklet din Sands for den classiske og nordiske Oldtid, for Poesie, for Kunst og Musik?- Jeg troer snarest det Sidste, thi Du har i alle disse Retninger kun aabenbaret Modtagelighed, Evne til at tilegne Dig, men ikke noget Anlæg til Selvvirksomhed. Det samme gjælder tildeels om dine Studiers Retning. Og omvendt er det ingenlunde Mangel paa Naturanlæg, men meget mere Mangler i de Forhold hvorunder Du har levet og er udviklet, naar Du savner endeel af den Hensynsfuldhed, Mildhed, Artighed, Delicatesse, for ikke at tale om Elegance, i Omgang med Andre, som det sociale Liv fordrer og ikke kan undvære.- Ligesaa lidt er det alene Mangel i dine Anlæg, men idetmindste for en stor Deel Mangel i den Veiledning og Exempel jeg har kunnet give Dig, naar Du savner Humor, let og uskyldig Spøg i en fiin Form; Lethed i at ordne og manevrere med dine Tanker; Hurtighed til at gribe et Indfald og Bevægelighed i Phantasien til at forsyne Dig dermed, osv, osv.troer Du ikke,, at Du vilde, og ogsaa kunde, have tilegnet Dig i alt fald Mere af alt dette,

dersom Du havde været opdraget fra Barndommen i et Huus, hvor disse Egenskaber hørte hjemme? Og naar det altsaa ikke er noget for Dig Eiendommeligt, men Noget som ydre Tilfældigheder have

berøvet Dig, bør Du da ikke søge at raade Bod derpaa?-Eller er Du maaskee saa tilfreds med Dig selv, at Du ikke vil stræbe efter mere? Eller anseer Du det, som Du savner, for noget Uvæsentligt? Umuligt!- Men bliver da ikke Conclusionen at man skal samle Honning til sin Kube af enhver Blomst (den være ved første Øiekast ... eller ubetydelig); at lægge Mærke til Alt hvad der er ønskeligt at tilegne sig og til Alt hvad der er ønskeligt at tilegne sig og til Alt hvad der er ønskeligt at undgaae ? og dernæst: at overvinde sin Utilbøielighed eller sin Inertie og ikke alene ønske men stræbe - opad, altid opad i moralsk og aandelig Retning! Men dertil er Paavirkning af en snæver Kreds af fortrolige Venner ikke tilstrækkelig; thi for at Forholdet til dem kan blive saa inderligt som muligt og for at man ganske skal kunne give sig hen i Venskabet til dem,

søger (og finder) man dem oftest og lettest blandt dem, der i væsentlige Henseender ligne En selv, mest, men som netop derfor ere mindst skikkede til at vække Ens Sands for at bibringe En dét man mangler.- Dette, Manglende, bliver man sig ofte først bevidst, hvor man træffer det i en tiltalende Skikkelse hos Forskjellige, Noget hos den Ene, Noget hos den anden; men netop Ens eget Savn deraf, gjør ofte at man føler sig fremmed, sky, undseelig ligeoverfor dem der besidde det og det kræver ofte megen Selvovervindelse, at nærme sig dem, selv om man føler, at man vilde have godt af deres Omgang.- Jeg har brugt meget lang Tid før jeg kunde overvinde min Ulyst og Sky for "Fremmede" Omgangsvener eller Bekjendte som i flere Henseender stode paa et andet Dannelsesstrin end jeg, men det er netop ved dem jeg har faaet min fyldigste Udvikling; uden dem var jeg bleven, hvad jeg var stærkt paa Vei til - ensidig, tør, tung, kjedelig og tidlig gammel.- Faa ere saa rigt begavede, at de selv alene kunne give sig og deres Liv et rigt og fyldigt Indhold. Det er dette jeg ret kunde ønske at lægge dig paa Hjærte.

en bedrøvelig forfaring for alle Levers fædre
i et Ruug- Kaffinadren, som en meget uind-
tæt Tælbæsthynde nok bliver trykkes ind af
Ruugens Luft. - Jeg forlyder for et Ruug-
stuen Efters. Rindt forfædte Opmærksomme,
men det er aldet ikke at waade og jeg for
saalædt at Quid. til at mere tilfødt derud.

Juad Naugeois for sagt om Schützenganges
betragtles Juad jeg kunde at waade for Lam, stue,
du jeg den første Gang. - Under alle den denind
meget i forbesædret: det jule og ansvarellig
forstannende, men du for ikke, ^{ingen} tilhad at ude
mig de Apparatet eller Experimentet, som for
med mit første Besøg gjænde til en fæmmeligst,
med jeg ikke mere gaabougende. - du den ind,
ledet godt besøge for og hede for om at for
Læggent, for du for sigt fladt i et andet
Læggent, men waad det er skal, ladde mere
dij mege for Meget: andre Læggent for
samme Sted af Læggent for at du skal meddele
det til den Experiments. Tællede du ikke
er mine foraktelig med Læggent, med et flert
Besøg waade ikke mere dij til signdelig Nytte

og det er maaske derfor bedst at du lader det
mere af din gaar til dem, du selv vil mere
job. - Glem dog ikke at spørge Bourgeois om
der er andre lejggere i Strasbourg ^{undtalt} og frem
for i fremtidigt Løst tiend anbefale dig. Jeg
for ikke tvivlet om, du vil se af, at du ikke
skilte ^{frem} Adgang til et stann lejggere i Stra-
bourg. - Han lille Landtj. vilde det mere meget
tydeligt og i Marseille er der jo endnu Cholera,
Jeg vil for tiden vilde mere meget uroligt for
dig. - Men Løst, maatte du mistede selv
gaar til München til F. Sedlmayr eller først,
Hj. Land anbefaling til sikkert skaffe dig
Adgang, og eventuelt Aufsatstj. ansvar: E. H.
Land og vil endog i Saarbrück. -

Det var aldeles ikke min hensigt at andet
anses, at du i de foregående Læser talte for
meget om Prostitution, og din Bemærkning
indvandt om et aguerstjant spier og en indviklet sandt
sæu glædede mig, men den indviklede Indalen med
denne Gjensandhed var kun for dig og din Læser
i denne ene Retning og dette var et Plan for os,
som i København følger dig paa alle dine Veie.

Jeg mildt og paa gjæmme faar seet - som en
fræms paa din Skiel - en høilig Samværelse
af en eller anden egenskab af din Aand, faaend
din Phantasie kunde faa Løbelighed til et mit
sig salvmit Havn - - Jeg troer et dde er en del
sæm, faaer du troer til Udvidelse med Phal
og faar gjord det en bedre Aandning, end du
Læskendelse, ^{forand} stad min anden Samværelse om
et fæge Menneske. - du faa ganske del i, at det
faa at stulle sig uoie og indvælt til et Menneske,
Troer en langsom Omgang, faaer den meget Aand;
det er en Phal; men jeg faa, naar jeg kalle
en Læse, den kalle paa de fliglige Kæmpe,
stelles eller Carvinger, find betjening jeg idt
Læse at du rigtig fælle. - fraa sæm om folgende
Carvinger er rigtig. - Menneske, som faadacere,
som indvælt de sege, faa interessante Objekter for
betjening som Nativen og Træsten; de kalle
drofæ, som kalle Objekter, itte forand. Men
de som killege Træsten og faa de end en forand
betjening og betjening, itte de kalle uden alle
Nagt, som ni salv faaer, eller metne, den kalle
faa en Træsten, det end den den betjening og metne
til den.

II
27/10 1850
C.M.
dygtige Exequitaner, amoralit og kais
nem aguarst, fure, gaa skrevet Lædvin, en
Jens furens Stuaris i Apparat og Melled,
Jens furetanuar Jens arebasalstomandig,
og ikke furetanuar fure de mindste ledig
fure ianwigt i betydelige furetanuar,
furetanuar kais Stuaris, i sit eget Skafes
Stuaris og Exequitaner, amoralit nem aguarst,
Jens og ledig sig, Joad Jens tanuar kais
og Jens Jens Jens af, af det Jens furetanuar
Jens Quid. - Jans alle alle nistret nem
mij; men en Exequitaner? Joad tanuar
Jens kais? Joad Jens Jens Jens af, kais
Jens kais mij gaa Skafes, Joad Jens Jens
Jens kais Jens Quid og anden mindste
Eitbæsting? Jens Jens Jens Jens kais
mij kais Jens Quid med det Jens og det
mij Jens Jens, fure en Jens Jens. af
Paaluds amoralit med at Jens Stuaris Jens
eller Jans mij; Jens Jens? Men kais Jens
mij af Jens: for det Jens af Jens, at det Jens
Jens ~~Eitbæsting~~ Jens kais Jens eller Jens?

for det Natuuraulag eller Optragelse og Gavn
der for ~~der~~ mætt og udsættel den Sandt for den
klarhed og uord, for Oldtid, for Jorden, for
Længst og Mætt? - Jeg tvivler paa om det er det,
hvi du for i alle disse Sættens den aabnbar
Mættelighed, som det at delage sig, men ikke
maget Aulag til Palmist Damsk. - Det samme
gjælder tildeelt om den Hindis Sættens.
Og anmænt er det ingenlunde Mangel paa Natu-
raulag, men maget mere Mangel: de Sandt
gjælder den for sandt og er udsættel, naar
den fornes udsættel af den Jættensfulde, ^{erstat} ~~erstat~~
Lættelighed, for ikke at tale om Gavn, i
Gavn med Aulag, som det sættel den sandt
og ikke den udsættel. - Ligeledes er det alene
Mangel i den Aulag, men idetmindst for en
for det Mangel i den ^{erstat} ~~erstat~~ Jættensfulde for
Længst gær sig, naar den fornes Jættens, det
og ^{erstat} ~~erstat~~ sig i en fine Lættelighed: Lættelighed i at
ordne og udsættel med den Aulag; Jættensfulde
det at gærke at Mættelighed og Lættelighed.
Sættens det at Jættens sig Lættelighed, ^{erstat} ~~erstat~~
Lættelighed den ikke, at den mild, og ^{erstat} ~~erstat~~ Lættelighed,
Lættelighed sig i allefald Mættelighed af alle Lættelighed,

Indførelse i den sande meneskyldige for loven
sammen i et fælles, som de to fælles
følelse og smerte? Og naar det altsaa ikke er
nogen for sig selv, men noget for
den tilfældige fader som berører sig, kan den
da ikke sige at være en drage? - eller er
den maaskee for sig selv og sig selv, at den
ikke vil staa efter mere? eller ender den
ikke som den fader, som noget omvendt?
Omvendt! - Men bliver den ikke en anden
nær sig selv
af samme fader, det sine Lide af uanset
bliver (den naar med faderen spidst afsættelig
eller i betydelig) at lægge Maade til det
fader der er uendeligt at tilgaa sig og til
det fader der er uendeligt at indgaa. og
dovne: at anseende sine tilværelse eller
sine herude og ikke alene anden men plante
- og ad, altid og ad i mangel og sandelig
Særlig! - Men det er faderens og en
sammen Lide af faderens Maade ikke tilfældig
Lide; thi for at tilfældet det den kan blive for
indvirkning for uendeligt og for at man ganske skal
Lide gims sig for i Menstabet det den,

säger (og findes) man den oftest og lettest blandt
dem, der i naturlige funderer ligesom for sig
med, man som velog drofve mistog som mindst
fikkede det at natle for dands fers og at hibrige
for det man mangler. - Datta, Manglands,
bliver man sig først bevidst, naar man troffer
det i en lillalund Kirkels for fersgillige,
kaget for den for, kaget for den anden, man
velog for egul Damm drof, gjas ofte at man
faler sig forunnad, sig, undverlig ligner ad,
for dem der besidde det og det Damm ofte
mager Dalmassaminidale, at venne sig den,
faler om man faler, at man mildt jaan Guds
af idend Dugang. - Jig for bringt meget
lang tid for sig Damm anemjude min Ulyst
og sig for forunnade Dugangt manned, som i
flere funderer stude for et andet stammestertein
and sig, men det so velog med dem jig for faart
men sigldigste Udretling; inden dem man jig klemme,
forat jig man stude for this tid ^{med sig} har, klaget
Gjerdelig og litlej gannal. - Daa ana for rigt
begjæret, at de faler alene klemme gime sig og
dem den et rigt og sigldigt fusthold. Det so
dette jig med Damm anemjude at klaget sig for gjorte.